

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคม และประเทศชาติการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2253 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ฉะนั้นรูปแบบการจัดการการสอนจึงถือว่าเป็นกุญแจสำคัญเพื่อปลดล็อกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้น “การท่องจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์ การเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงเมื่อออกไปทำงาน ไม่ได้มีการฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต และไม่สามารถทำงานเป็นทีมได้” มาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้มากขึ้น

Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในระดับทักษะการคิดขั้นสูง อันประกอบด้วย การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้าง องค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบ การมีวินัยในการทำงานแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะของ 21st Century Skills สำหรับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning มีหลายรูปแบบ ได้แก่ การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย (Small Group Teaching/Learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ (Group Analysis/Learning) ร่วมกันแก้ไขปัญหา (Group Problem-Solving)

การเรียนรู้เป็นทีม (Team-Based Learning) ตลอดจนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing/Activities) ฯลฯ

การจัดการเรียนรู้ วิชาวิทยาศาสตร์ 3 รหัส ว22101 เรื่อง การเคลื่อนที่และแรง ประสบปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นที่พึงพอใจ นักเรียนสามารถพัฒนาองค์ความรู้และทักษะให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพได้จำนวนน้อยอันเนื่องมาจาก เนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีมาก การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดจากเอกสารและการสอนโดยการอธิบายของครูเป็นหลัก นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการแสดงความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมในห้องเรียนน้อย จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและขาดสมาธิไม่เกิดกระบวนการในการพัฒนาองค์ความรู้แบบถาวร ในการเรียน จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในจึงมีแนวคิดในการกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และมีบทบาทในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยครูลดบทบาทการสอนให้เป็นการแนะนำ เพิ่มเติมส่วนองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเข้าถึงองค์ความรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ 3 รหัส ว22101 เรื่อง การเคลื่อนที่และแรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤทธิดิเดช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 3 รหัส ว22101 เรื่อง การเคลื่อนที่และแรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤทธิดิเดช
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 3 รหัส ว22101 เรื่อง การเคลื่อนที่และแรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤทธิดิเดช โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤทธิดิเดช จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียน 57 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤทธิดิเดช จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2563 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากขึ้นมา 1 ห้องเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 28 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 3 รหัส ว22101 เรื่อง การเคลื่อนที่และแรง และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 3 รหัส ว22101 เรื่อง การเคลื่อนที่และแรง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในระดับทักษะการคิดขั้นสูง อันประกอบด้วย การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้าง องค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบ การมีวินัยในการทำงานแก่ผู้เรียน ประกอบด้วยเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย (Small Group Teaching/Learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ (Group Analysis/Learning) ร่วมกันแก้ไขปัญหา (Group Problem-Solving) การเรียนเป็นทีม (Team-Based Learning) ตลอดจนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing/Activities)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความสามารถของผู้เรียนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤติเดช เท่านั้น

3. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยวัดค่าเป็นคะแนนจากการทำแบบประเมินความพึงพอใจทางการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤติเดช เท่านั้น

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤติเดช เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการใช้การพัฒนาทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 3 รหัส ว22101 เรื่อง การเคลื่อนที่และแรง โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสฤชดิเดช เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียนให้มี คุณภาพที่สูงขึ้น
2. ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
3. นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning ใน ระดับ ดีมาก